

Приймљено: 11. 1. 2022.

ОРГ. ЈЕД. | Број | Прилог | Д.

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Алексић, Милутин, Милица

Датум и место рођења
11.6.1991, Лесковац

Основне студије

Универзитет
Универзитет у Нишу

Факултет
Филозофски факултет

Студијски програм
Србистика

Звање
Дипломирани филолог

Година уписа
2010.

Година завршетка
2014.

Просечна оцена
8,54

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет
Универзитет у Нишу

Факултет
Филозофски факултет

Студијски програм
Мастер академске студије филологије (модул Српска и компаративна књижевност)

Звање
Мастер филолог

Година уписа
2014.

Година завршетка
2015.

Просечна оцена
9,25

Научна област
Српска књижевност 18. и 19. века

Наслов завршног рада
„Феномен мушкости у прози Светолика Ранковића”

Докторске студије

Универзитет
Универзитет у Нишу

Факултет
Филозофски факултет

Студијски програм
Докторске академске студије филологије

Година уписа
2015.

Остварен број ЕСПБ бодова
140

Просечна оцена
9,93

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске
дисертације
„Деца и млади у српској реалистичкој прози”

Име и презиме ментора,
звање
Горан Максимовић, редовни професор

Број и датум добијања
сагласности за тему
докторске дисертације
НСВ број 8/18-01-009/19-019; 20.12.2019.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна
287

Број поглавља
6

Број слика (шема, графика)
/

Број табела
/

Број прилога
3

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1.	<p>Милица М. Алексић, „Родитељство у роману <i>Госпођица</i> Иве Андрића”, <i>Бебе: зборник радова са XIII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу 26–27. X 2018</i>, књига II, ур. Драган Бошковић и Часлав Николић, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, 2019, стр. 367–373.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p>У раду је из психоаналитичке перспективе сагледан проблем родитељства у Андрићевом роману <i>Госпођица</i>. Показано је како су Рајкина отуђеност, усамљеност и бездјетност посљедица односа са оцем, који се према њој опходио као према „сину”, а резервисан однос према мајци у тијесној је узрочно-посљедиčnoј вези са неразвијеном Анимом. Указано је на преовладавање Анимуса, који се манифестује у деспотском понашању и тврдичењу, због чега јунакиња заборавља на породицу и пренебрегава своју биолошку предодређеност да буде жена и мајка. Њен потиснути матерински инстинкт посебно долази до изражаја у односу према Ратку Ратковићу и према новцу. Према поменутом младићу заузима заштитнички став, као према дјетету, све док се не разочара у њега, а новац доживљава на опесиван начин што чини замјену за њену неостварену љубав према дјечи.</p>	M14
2.	<p>Милица М. Алексић, „Деца и млади у роману Иве Андрића <i>Омерпаша Латас</i>”, <i>Наслеђе</i>, год. XVI, бр. 46, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2020, стр. 171–184.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p>У раду је на основама структуралистичког, психоаналитичког и наратолошког метода анализирана улога дјече и младих у роману Иве Андрића <i>Омерпаша Латас</i>. При томе је указано на важност њихове улоге медијатора међу ликовима одраслих и улоге катализатора појединих догађаја. Захваљујући постављеној истраживачкој перспективи успјешно је расвијетљена слика социјалних прилика у Босни средином 19. вијека, а остварена је и индиректна карактеризација лика Омерпаше Латаса.</p>	M24
3.	<p>Милица Алексић, „Друштвена функција романа Бранислава Нушића <i>Опитинско дете</i>”, <i>Philologia Mediana</i>, год. X, бр. 10, Филозофски факултет у Нишу, 2018, стр. 191–204.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p>У раду је анализирана друштвена функција романа <i>Опитинско дете</i> Бранислава Нушића. Поред анализе умјетничких поступака, посебна пажња посвећена је аспектима образовног, политичког и породичног живота, као важним чиниоцима друштвеног живота у Србији на крају 19. и на почетку 20. вијека, а затим је указано и на изразиту дидактичку и етичку функцију романа.</p>	M51
4.	<p>Милица Алексић, „Феноменолошки приступ приповеци Борисава Станковића <i>Печал</i>”, <i>Годишњак Педагошког факултета у Врању</i>, књ. IX, 1/2018, стр. 93–103.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p>Из перспективе књижевне феноменологије у раду је анализирана приповијетка "Печал" Борисава Станковића. При томе је посебна пажња усмјерена на аспекте емоционалног живота јунака и јунакиња, те однос јавног и приватног морала који је снажно утицао на њихове животне судбине.</p>	M52

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	ДА	НЕ
--	----	----

Образложење

Потврђујемо да кандидаткиња Милица Алексић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Рукопис докторске дисертације „Деца и млади у српској реалистичкој прози” састоји се из следећих поглавља: „Увод”, „Свет детињства у српској реалистичкој прози”, „Детињство и младост у светлу карактеризације реалистичких јунака”, „Феномен младости у српској реалистичкој прози”, „Закључак”, „Извори и литература”.

Уводно поглавље рукописа доноси дијахронијско одређење корпуса грађе, методологију рада и указивање на мјесто које у историји српске књижевности заузима тема дјетињства и одрастања. Поглавље „Свет детињства у српској реалистичкој прози”, након давања опште слике дјетињства у српском друштву у 19. вијеку, ликове дјече у српској реалистичкој прози разврстава према њиховом мјесту у структури текста, на: протагонисте, споредне ликове и колективни лик дјече, односно дјечје дружине. Као протагониста, појединачни лик дјетета приказан је у кратком временском исјечку приче (свом дјетињству) или, пак, пролази развојни пут ка младости, па је иницијација ликова дјече обрађена у одељку „На размеђи света детињства и света младости”. Примјери текстова у којима су протагонисти одрасли јунаци, али се сјећањима емоционално, просторно и временски измјештају у идиличност дјетињства и младости, анализирани су у одељку „Ментални простори детињства и младости”. Споредни и епизодни ликови дјече сагледани су кроз умјетничке функције у реалистичким текстовима – функцију психологизације и карактеризације одраслих јунака, функцију покретања радње или

мотивацију догађаја и функцију изражавања ставова колектива. Колективни лик дјеце и дјечје дружине сагледани су као скупина дјеце која иступа као мноштво, уз указивање на индивидуализованост појединачних чланова унутар дјечје дружине, односно на функције које такво мноштво дјеце има у тексту: функцију приказивања хронотопа, функцију психологизације одраслих јунака и функцију приказивања умањене слике друштва одраслих. У поменутом поглављу указано је и на феномен дјетињег, који се манифестује у карактеру и понашању одраслих јунака као посљедица заљубљености јунака, различитих јунакових слабости, инфериорног положаја у породици и слично.

Наратолошком анализом указано је на особености текстова у којима су ликови дјеце приповједачи и/или фокализатори, јер усљед своје инфантилности нису у стању да на објективан начин виде и прикажу свијет који их окружује. При томе су у оквиру приповиједања у првом лицу издвојене три наративне ситуације: свједок приче, учесник приче и преносилац приче. Приповиједање у трећем лицу уз унутрашњу фокализацију дјетета-јунака приказано је као модерни поступак текстова с краја реалистичке епохе, док је појава МИ-приповиједања спорадична и рефлекс је природног дјететовог осјећања припадности одређеној заједници (породици, школској дружини). Да је важност теме дјетињства и дјетињег врло присутна у колективној свијести одвајкада показује необична заступљеност ових тема у једноставним књижевним облицима какви су пословица, легенда, вјеровање, клетва, заклетва и бајалица. О инкорпорирању ових микрожанрова у роман и приповијетку српског реализма писано је у посљедњем одјељку другог поглавља ове докторске дисертације.

Треће поглавље, „Детињство и младост у светлу карактеризације реалистичких јунака”, сагледава развојни пут јунака од рођења, преко дјетињства и младости до уласка у зрело доба, симболички означеног браком или напредовањем у служби, уз указивање на важност коју периоди дјетињства и младости имају у формирању карактера јунака и одређења читавог њиховог животног пута. У оквиру овог поглавља извршена је типологија младих јунака на: представнике породичних дегенерација, младе занатлије или трговце, младе јунаке из сеоске или градске средине, младе учитеље и ђаке, манастирске ђаке, младе слуге и слушкиње, младе јунаке вођене страшћу или идеалима.

Феномен младости у српској реалистичкој прози у истоименом поглављу сагледан је као непосредни узрочник лијепог, комичног или трагичног, манифестујући се кроз одређене квалитативне особине младих јунака, доводећи до комичног усљед свог одсуства код већ остарјелих јунака, односно чинећи да млади јунаци бивају поражени усљед своје маргинализације у патријархалној средини. Закључак доноси синтезу свега исказаног у научном истраживању, а за њим слиједи исцрпан попис извора и коришћене литературе.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Сви постављени циљеви из пријаве докторске дисертације су остварени. У истраживању је показано да је епоха реализма у српској књижевности, кроз тематизацију дјеце и младих у прозним дјелима, афирмисала један специфичан књижевни феномен и разнолике умјетничке поступке, који су најприкладнији за остварење наведених тематизација. Расвјетљавање проблема дјетињства и младости књижевних јунака у српској реалистичкој прози посебно је усмјерено на улогу васпитања у формирању личности, као и цјелокупном њиховом животном путу. Путем анализе остварена је синтеза и нова типологија младих јунака у књижевности: од "протореализма", у коме су изражени дидактичка компонента и социјални мотиви, па све до "високог реализма", у коме доминира развијена психологизација јунака, сада приказаних као комплексних младих ликова са великим дилемама и у сукобу са свијетом у коме живе. Истраживање је издвојило ликове дјеце као протагониста, као споредних ликова или као колективних јунака, са одређеним важним функцијама (у карактеризацији других јунака, приказивању колективне свијести, одређењу хронотопа, мотивацији догађаја и сл). Поред свега тога, истраживање је показало да се феномен дјетињег и дјетињства снажно манифестовао и у карактеру одраслих јунака, као и у цјелокупној комплексној слици друштвеног живота.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Значај и допринос резултата докторске дисертације Милице Алексић проистиче из чињенице да је у оквиру проучавања епохе реализма у српској књижевности обавила до сада недовољно заступљено истраживање мјеста и улоге дјеце и младих у српској реалистичкој прози, као и на томе да је истраживање утемељено на проучавању репрезентативних књижевних чињеница, аутора и/или текстова. Резултати научног истраживања показују да су ликови дјеце и младих, као главних протагониста или као споредних јунака, остварили важну улогу у мотивацији догађаја, заплета, психологизације других индивидуалних и колективних јунака. Све то је допринијело реконструкцији умјетничке слике приватног и јавног живота српског села и града у 19. вијеку, као и феномена дјетињства и дјетињег, који

се на разнолике начине манифестују и у одраслом добу јунака. Када је ријеч о дјец и младима као протагонистима, показано је да слика дјетињства умногоме обликује читав њихов животни пут, а посебно је проблематизован период њиховог одрастања, васпитања и уопште пут сазријевања и достигања "сопства". Такође је показано да период младости, као доба "себетражења", обликује јунаке у складу са социјалном атмосфером у којој егзистирају. Уз помоћ свеобухватне анализе ликова дјец и младих сачињена је функционална њихова књижевна типологија, а феномен дјетињства и младости сагледан као битан наративни чинилац реалистичке прозе. Захваљујући свему наведеном, урађени текст докторске дисертације успјешно је реализовао истраживање једног важног а недовољно протумаченог сегмента српске књижевне историографије.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Истраживање је у реализовано на самосталан и оригиналан начин, са добрим методолошким, теоријским и интерпретативно-аналитичким приступом, обухвата научно поље недовољно истражено у српској књижевној историографији, те као такво представља значајан допринос савременој науци о књижевности.

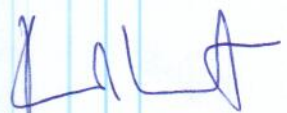

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу укупне позитивне оцене текста докторске дисертације "Деца и млади у српској реалистичкој прози", именована комисија предлаже ННВ Филозофског факултета Универзитета у Нишу, као и Научно-стручном већу за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу, да извештај о оцени урађене докторске дисертације прихвати а кандидаткињи Милици Алексић одобри јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије 8/18-01-010/21-023

Датум именовања Комисије 27. 12. 2021. Године

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Радослав Ераковић, редовни професор	Председник	
	Српска и јужнословенске књижевности с теоријом књижевности	Филозофски факултет у Новом Саду	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	Др Горан Максимовић, редовни професор	ментор	
	Српска и компаративна књижевност	Филозофски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	Др Данијела Костадиновић, ванредни професор	члан	
	Српска и компаративна књижевност	Филозофски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	

Датум и место:
8. јануар 2022. Ниш